

A párt és a kormány segítségével már hozzálítottunk alapanyagainkat gyártó fűrés- és lemezüzemeink korszerűsítéséhez és új faipari kombinátok létesítésének előkészítéséhez és bízunk abban, hogy erdőgazdaságunk és faiparunk egységes fejlesztésével rövid időn belül igen jelentős eredményeket tudunk elérni népgazdaságunk egyik súlypontos kérdésének megoldásában.

## A Tokaji-hegy mikroklímájának megjavítása — fásítással

BÁNKY GYULA  
az ERTI tudományos munkatársa

A Tokaji-hegy a világhíres tokajhegyaljai borvidék legdélibb fekvésű hegye. Itt terem hazánk külkereskedelmének egyik világszerte ismert és keresett cikke, az öt-hat puttonos „tokaji aszú“, melynek előállításánál a talajon, nemes szőlőfajtákon és az andezittufába vágott kitűnő pincéken kívül a nemes rothadást előidéző *Botrytis cinerea* nevű penészgombának is fontos szerepe van. Ez a gomba, ha ősszel, beéréskor támadja meg a szőlőbogyót, akkor nem cukrot, hanem savat fogyaszt, aminek következtében a bogyó vizet veszít, összetöpped és édesebb lesz. Ezzel a töppedt bogyóval javítják, aszúsítják a tokaji bort. A penészgomba működését csak szigorúan meghatározott tenyészeti feltételek mellett fejti ki. Fellépésére általában az olyan meleg és száraz őszi időjárás kedvező, mely mellett időközönként köd, párateltség, kisebb meleg, szemerkélő eső is van. Hideg idő, nagyobb vagy gyakoribb esők nem kedveznek a tenyészetnek.

Régi feljegyzések bizonyítják, hogy régebben a Tokajhegyalján gyakrabban fordult elő olyan időjárás, mely az aszúsodást elősegítette. Mivel az időjárásban a hőmérséklet az idők folyamán nem változott és ma is gyakori a szép meleg október, a „vénasszonyok nyara“, csak a levegő páratartalma változhatott meg hátrányosan. Hogy ez így is történt, arra mutat a Tokaji-hegyet körülölelő Tisza és Bodrog folyó hatalmas kiterjedésű vizenyős árterületeinek lecsapolása a folyók szabályozásával, valamint a hegyet borító erdőségnak a legeltetéssel történt erős visszaszorítása.

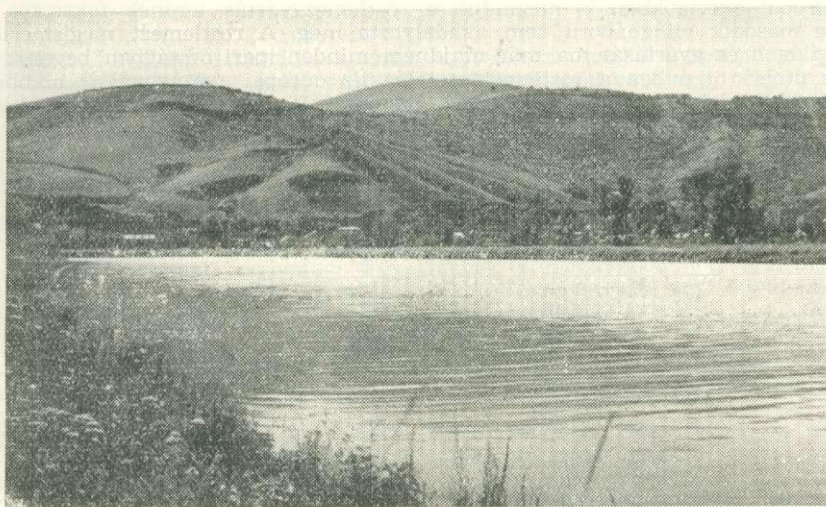
A tokaji borban rejlő különös érték folytán érthető, hogy kormányzatunk súlyt helyez a hegyaljai szőlők termőképességének emelésére, a termelt bor minőségének megjavítása kérdésére. Így került napirendre a Tokaji-hegy mikroklímájának megjavítása.

Borsod megye Tanácsa V. B. Mezőgazdasági Osztálya szakértőkből álló komplexbrigádöt szervezett, melynek tagjai szőlészeti, út- és vízügyi és erdészeti szakemberek voltak. E bizottság az egész Hegyalján községhatáronként bejárta a szőlőművelés alá vont területeket s azok termelékenységére összefüggő tervet dolgozott ki; ennek végrehajtásában a legfontosabb szerep az erdészetekre vár. Ugyanis a szakértőbizottság a helyi tudományos megfigyelések alapján megállapította, hogy a szőlőművelés alá nem vont területek visszaerdősítése, az erdőterületek feljavítása és az értéktelen legelőterületen, kellő fásítási hálózat létesítése biztosítani tudja a levegő páratartalmának oly mértékű emelését, mely az aszúsodásra újból kedvező klímaviszonyokat teremti.

Az erdő és a szélfogó pászta ugyanis a bőségebb pára- és vízgőz felül a nagyobb felmelegedést csökkentve meggátolja az erősebb elpárologtatást, szélfogó hatásával pedig a szélárnyékba került területen a pára elhordását

és a talajfelszín kiszáraitását, miáltal — közvetlenül és közvetve — növeli a levegő páratartalmát, kedvezően befolyásolja a téli és nyári csapadék beszívargását és védi a talajt az eróziótól, vízmosások keletkezésétől, vagy lepusztulástól.

Az Erdészeti Tud. Intézet az ilyen értékes, nagy horderejű feladatra való tekintettel kapcsolódott be és sietett a gyakorlat megsegítésére, hogy a kivitelezők munkája minél eredményesebb lehessen. A vizsgálatok a Tokaji-hegy geológiai és geomorfológiai megismerésével kezdődtek, majd talajanalízisekkel és egyidőben a növénytársulások vizsgálataival folyta-



*A Tokaji-hegy a Tisza felől*

tódtak. Céljuk a talaj keletkezésének, fejlődésének, ill. leromlási állapotának megismerése azért, hogy ezek ismeretében a telepítésekhez legmegfelelőbb fafajokat helyesen megválaszthassák. Ugyanebből a célból történnek mikroklíma mérések is. Ugyanis a Tokaji-hegy lábánál működő két (tokaji és tarcali) meteorológiai állomás 80—90 m tengerszint feletti magasságban van, s nem ad teljes értékű adatokat a 100—400 m-rel magasabban fekvő, fásítás szempontjából szóbajövő helyekre. A tervezet szerint a talajnedvesség és mikroklíma mérések havonként késő őszig, sőt több éven át folytatódnak részben, hogy a teljes vegetációs időre (a *Botrytis cinerea* tenyésztése alatt is) megbízható adatok álljanak rendelkezésre, részben pedig azért, hogy a különféle agrotechnikai talajelőkészítéseknek a mikroklímára gyakorolt hatása megfigyelhető legyen. Ez utóbbi megfigyelések az agrotechnikai módszerek helyes megválasztását teszik lehetővé, ez pedig az erdősítések sikerét biztosítja.

A lelkes kezdeményezés, az elmélet és gyakorlat összefogása a biztosíték arra, hogy a terv sikeres végrehajtása emeli a Tokaji-hegy páratartalmát és növelni fogja mennyiségi és minőségi hozamát.